

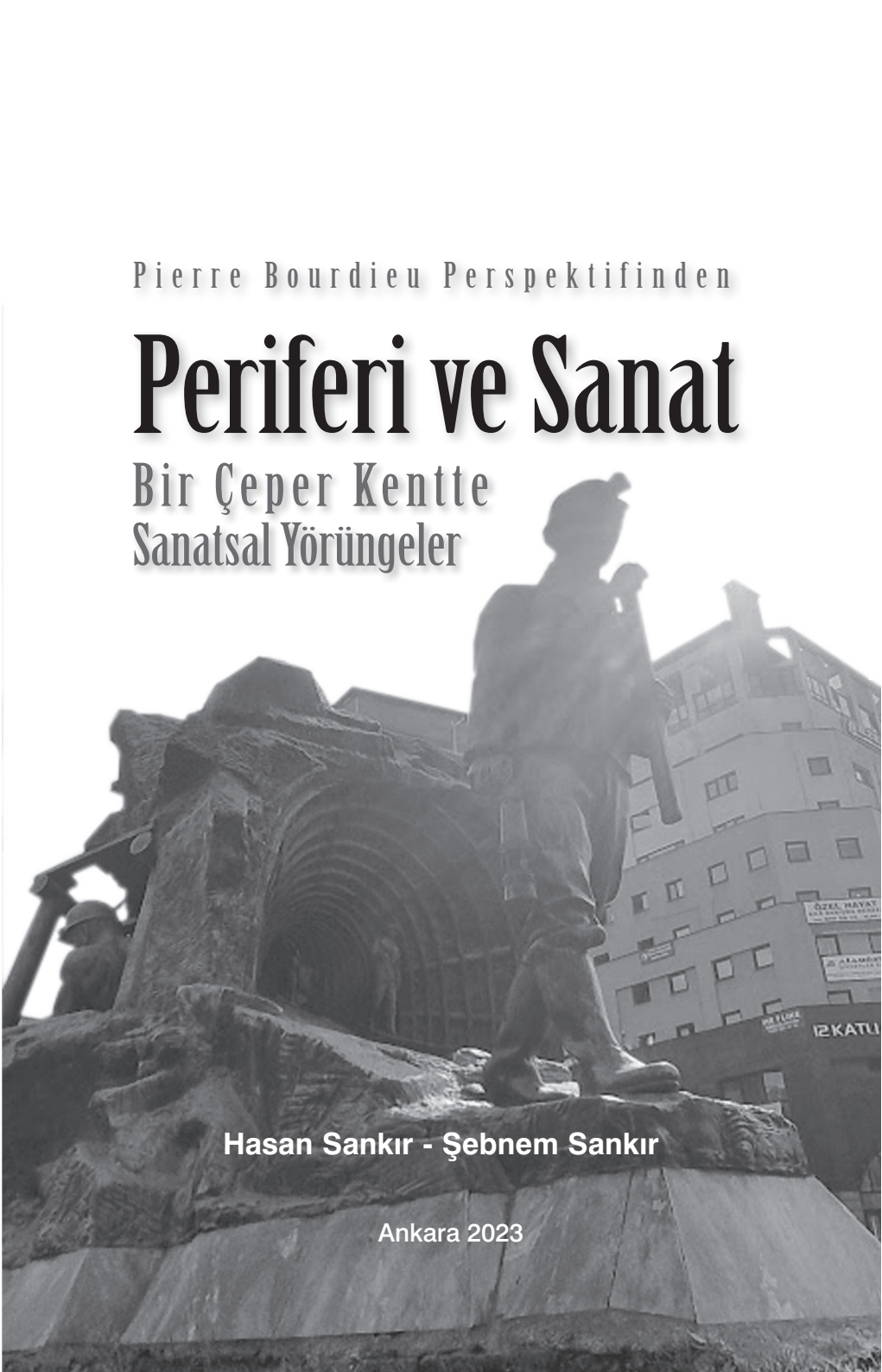
Pierre Bourdieu Perspektifinden

Periferi ve Sanat

Bir Çeper Kentte
Sanatsal Yörüngeler

Hasan Sankır - Şebnem Sankır

Ankara 2023

Pierre Bourdieu Perspektifinden

Periferi ve Sanat

Bir eper Kentte Sanatsal Yörüngeler

Yazar

Hasan Sankır - Şebnem Sankır

Fotoğraf: Hasan Sankır

Eser: Tankut Öktem

ISBN: 978-625-6444-14-0

1. Baskı

Ekim, 2023 / Ankara

Yayın Sertifika No

46683

Matbaa Sertifika No

46682

Grafiker®

Yayınları

Yayın No: 477

Web: grafikeryayin.com

Kapak, Sayfa Tasarımı,

Baskı ve Cilt

Grafiker®

Grafik-Ofset Matbaacılık Reklamcılık

Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

Oğuzlar Mahallesi

1396. Cadde No: 6/A

06520 Balgat-ANKARA

Tel : 0 312. 284 16 39 Pbx

Faks : 0 312. 284 37 27

E-mail : grafik@grafiker.com.tr

Web : grafik.com.tr

Kitabın hukuksal ve bilimsel sorumluluğu yazarlarına aittir.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	9
GİRİŞ.....	11
Yöntem.....	20
I. BÖLÜM	25
1- Bourdieu Sosyolojisine Kısa Bir Bakış: Teori ve Uygulama.....	25
2. Alan Teorisi: Alan, Oyun ve Habitus.....	31
Habitus.....	38
3. Alan Ve Mekanizmalar: Sınıf ve Sermaye(ler).....	44
Sınıf Kuramı.....	44
Sermaye(ler).....	48
Bourdieu'cü Perspektifte Sanat Alanı ve Çözümlemesi.....	55
II. BÖLÜM	69
1- Yaratıcı Faaliyetler Alanının Ekonomi-Politiği.....	69
2- Sanat Alanının Periferik Görünümü.....	93
III. BÖLÜM	103
BULGULAR	103
1. Sanatsal Kimlikler.....	103
1.1. Periferide Yaşamın Sosyo-Sanatsal Anlamı.....	103
1.2. Sanatçı Kimliğinin İnşası.....	117

2. Periferinin Sınırları ve Sanatsal Kariyerler.....	123
3. Sanat Oyununda Oynama.....	136
3.1. Sembolik Sermaye Stratejileri.....	136
3.2. Ekonomik Sermaye Yaratımı.....	139
3.3. Tanıtım Faaliyetleri.....	146
3.4. Sanat Alanında Kalıcı Olma Çabası.....	151
3.5. Alımlayıcı Kitlenin Genişletilmesi.....	153
3.6. Sanat Alanının Arka Kapısı: Tanınmış Ressamlarla Çalışmak.....	157
3.7. Network Stratejileri.....	159
Sanat Grubu Kurma.....	159
Ulusal Bağlar.....	160
Resim Eğitimliği ve Diğer Sanatsal Alanlar.....	162
Belediye, Sendika, Dernek ve Özel İşletmelerin Kültür-Sanat Faaliyetleri.....	165
SONUÇ	169
KAYNAKÇA	175

ÖN SÖZ

Taşrada (Periferi) sanatı konu edinen bu kitap, taşrada yaşayan sanatçıların gündelik yaşamlarını ve sanatsal kimliklerini incelemekte, kendi anlatıları üzerinden taşrada yaşamayı seçme sebeplerini ortaya koymaktadır. Bu kitap aynı zamanda sanatçıların simgesel değer üretme süreçlerini açıklamaktadır. Bu şekilde bir yandan simgesel mallar ekonomisinin işleyiş mekanizmasını aydınlatırken diğer yandan sanat alanında konumlanan eyleyiciler olarak taşrada yaşayan sanatçıların yaşamlarına, sanatsal deneyimlerine, faaliyet ve aktivitelerine de ışık tutmaktadır.

Çalışmada; periferide (taşra) yer alan bir kentte sanat alanının kendine özgü otonom yapısı, işleyiş mantığı, ekonomisi, diğer alanlarla etkileşimi, alanda yer alan eyleyiciler ve bu eyleyicilerin konum alışları, sanatçı kimliğinin inşası, sanat alanında üretilen sembolik malların değerinin belirlenmesi gibi sanat alanının mevcut görünümü ve bu görünüm dahilinde işleyişi kısaca sanat alanının sosyal inşa sürecinin analizi amaçlanmıştır. Bu amaçla Bourdieu'nün alan teorisini, sanat sosyolojisi ve kentsel alan arasında bir bağlantı olarak kullanıp kentin sanat alanı içerisinde yer alan tüm aktörlerinin ve konumların dahil edildiği sosyolojik bir analizinin gerçekleştirilmesi planlanmıştır.

Türkiye bağlamında taşrada yaşayan sanatçıların yaşamlarını, sanatsal pratiklerini, çevreye bakış açılarını,

taşrada sanat yapmanın zorluklarını, kentin sanatsal kimlikleri üzerindeki etkilerini sosyolojik bir bakış açısı ile ele alan çalışmalar yok denecek azdır. Çalışmanın bu yönüyle ilgili literatüre katkı yapması hedeflenmiştir. Yanı sıra çalışma oldukça riskli ve büyük eşitsizliklerin yaşandığı bir alanda kalarak sanat yapan, mücadele eden ve özveri ile çalışan sanatçıların yaşadıkları problemlerin ortaya konması ve buna yönelik muhtemel çözümlerin neler olabileceği konusunda sanat alanını oluşturan tüm taraflara fikir vermesi açısından önem taşımaktadır.

Çalışma kapsamında Zonguldak'ın merkez ve çevre ilçelerinde ikamet eden sanatçılar ile bire bir görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Sanatçılar ile yapılan görüşmelerin yanı sıra bölgedeki sanat kurumlarının yöneticileri ve sanat müdürleri ile görüşülmüştür.

Çalışmamıza katılmayı kabul ederek, vakit ayıran, sorularımıza tüm samimiyeti ile cevap veren görüşmecilere teşekkür ederiz. Ayrıca kentin sanatsal alt yapısını haritalandırmamızda ilgili kişi ve kurumlarla bağlantı kurulması noktasında aracılık edenlere teşekkür ederiz. Çalışmamıza doğrudan ya da dolaylı olarak katkı sunan herkese teşekkür ederiz.

KAYNAKÇA

- Abbing, H. (2002). *Why Are Artists Poor? The Exceptional Economy of the Arts*. University of Amsterdam: Amsterdam.
- Allan, K. (2020). *Çağdaş Sosyal ve Sosyolojik Teori Toplumsal Dünyaları Görünür Kılmak*, (Çev. Edit.) Ergül, H. ve diğerleri. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları 656.
- Alper, N. O., & Wassal, G. H. (2006). Artists' Careers and Their Labor Markets. (İç.) Victor A. Ginsburgh and David Throsby (Ed.), *Handbook of the Economics of Art and Culture* 1 (ss. 814-864). Elsevier B.V.
- Arlı, A. (2016). *Klasik Sosyolojide Derin Revizyon: Pierre Bourdieu Sosyolojisi*. (İç.) Çeğin, G. vd. (2016). *Der. Ocak ve Zanaat: Pierre Bourdieu Derlemesi*. İstanbul: İletişim Yayınları (131-160).
- Artun, A. (2015a). *Çağdaş Sanat ve Kültüralizm Kimlik ve Estetik*. İletişim Yayınları.
- Artun, A. (2015b). *Çağdaş Sanatın Örgütlenmesi: Estetik Modernizmin Tasfiyesi*. İletişim Yayınları.
- Ayalon, S. Y. (2019). 'Enabling Periphereality': Artistic Trajectories in a Peripheral City. *Cultural Sociology*, 13(4), 461-482.
- Becker, H. S. (2013). *Sanat dünyaları*. Ayrıntı Yayınları.
- Béliard, A. S. and Naulin, S. (2020) "Introduction", RESET [Online], 5 | 2016, Online since 30 June 2016, connection on 23 September 2020. URL: <http://journals.ope>

nedition.org/reset/758 ; DOI : <https://doi.org/10.4000/reset.758>.

- Bille, T., & Jensen, S. (2018). Artistic education matters: survival in the arts occupations. *Journal of Cultural Economics*, 42(1), 23-43.
- Bourdieu, P. (1993). *The Field of cultural production: essays on art and literature*. Ed. Randal Johnson. New York: Columbia UP. <https://carlos.public.iastate.edu/698Q/readings/bourdieu.pdf> adresinden erişildi. 13 Haziran 2019.
- Bourdieu, P. - Wacquant, L. (1992). *An Invitation to Reflexive Sociology*, Polity Press in association with Blackwell Publishers.
- Bourdieu, P. (1993). *Sociology In Question*, SAGE Publications Ltd. London.
- Bourdieu, P. (1997). *Toplumbilim Sorunları*, (Çev. Ergüden, I.) Kesit Yayıncılık.
- Bourdieu, P. (1999). *Sanatın Kuralları*. (1998 *Les regles de l'art-genese et sutructure du champ litteraire*). (N.K. Sevil, çev.). İstanbul: Yapı Kredi Yayıncılık.
- Bourdieu, P. (2006). *Pratik Nedenler*. (1998 *Practical Reason: On the Theory of Action*). (H.U. Tanrıöver, çev.). İstanbul: Hil Yayıncılık.
- Bourdieu, P. (2014). *Seçilmiş Metinler*, Heretik Yayınevi Ankara.
- Bourdieu, P. (2016). *Sosyoloji Meseleleri*. (1981 *Questions de sociologie*). (F. Öztürk, B. Uçar, M. Gültekin ve A. Sümer, çev.). Ankara: Heretik Yayınları.
- Bourdieu, P. ve Wacquant, L. (2016). *Düşünümsel Bir Antropoloji için Cevaplar*. (2001 *Reponses. Pour une anthropologie reflexive*). (N. Ökten, çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.

- Braesemann, F., Lehdonvirta, V., & Kässi, O. (2020). ICTs and the urban-rural divide: can online labour platforms bridge the gap?. *Information, Communication & Society*, 1-21.
- Calhoun, C. (2016). Bourdieu Sosyolojisinin Ana Hatları. (İç.) Çeğin, G. vd. (2016). *Der. Ocak ve Zanaat: Pierre Bourdieu Derlemesi*. İstanbul: İletişim Yayınları (77-129)
- Caves, E. R. (2002). *Creative Industries: Contracts between Art and Commerce*. Harvard University Press.
- Clark, T. N. (2015). 3. Urban Amenities: Lakes, Opera, And Juice Bars: Do They Drive Development? In *The City as an Entertainment Machine*. Published Online: 09 Mar 2015; 103-140.
- Creswell, J.W. (2014). *Araştırma Deseni. Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları (4. Baskıdan çeviri)*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Çakır, S. (2009). *Edebi İmgelem, Medya ve Toplum*. (İç.) (edit.) Aydın, M. Ç. *Sanatlar ve Toplumsal Etkileşim*. E Yayınları. (11-46).
- Doğrul, H. G., & Çelikkol, M. M. (2017). Türkiye’de Yaratıcı Sınıfın Coğrafi Durumunu Etkileyen Faktörler Üzerine Bir İnceleme. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 54(623), 35.
- Dubois, S., & François, P. (2013). Career paths and hierarchies in the pure pole of the literary field: The case of contemporary poetry. *Poetics*, 41(5), 501-523.
- Eikhof, D. R., & Haunschild, A. (2007). For art’s sake! Artistic and economic logics in creative production. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior*, 28(5), 523-538.

- Ertug, G., Yogev, T., Lee, Y. G., & Hedström, P. (2016). The art of representation: How audience-specific reputations affect success in the contemporary art field. *Academy of Management Journal*, 59(1), 113-134.
- Fillitz, T. (2014). The Booming Global Market of Contemporary Art. *Focaal*, 2014 (69), 84-96.
- Flanagan, W. G. (2010) *Urban Sociology: Images and Structure*, Rowman & Littlefield Publishers, Inc.
- Florida, R. (2003). Cities and Creative Class. *City and Community*, 2(1), 3-19.
- Florida, R. (2012). *The Rise Of The Creative Class*. Basic Books.
- Fowler, B. (2005). Pierre Bourdieu, (İç.) Key Writers On Art: The Twentieth Century (Edit.) Chris Murray. Published in the Taylor & Francis e-Library, 2005. (48-53).
- Frank, R. H., & Cook, P. J. (1995). The winner-take-all society: How more and more Americans compete for ever fewer and bigger prizes, encouraging economic waste, income inequality, and an impoverished cultural life. New York: Penguin Books.
- Frenette, A., & Tepper, S. J. (2016). What difference does it make? Assessing the effects of arts-based training on career pathways. In *Higher Education and the Creative Economy* (ss. 115-133). Routledge.
- Gerber, A., & Childress, C. (2017a). The economic world observe: Freedom through markets after arts education. *American Behavioral Scientist*, 61(12), 1-32.
- Gielen, P. (2016). *Sanatsal Çokluğun Mırılıtsı: Küresel Sanat, Siyaset ve Post-Fordizm*. Norgunk Yayınevi, İstanbul.
- Göker, Emrah. (2016). *Ekonomik İndirgemeci mi Dediniz? İç.) Çeğin, G. vd. (2016). Der. Ocak ve Zanaat: Pierre*

- Bourdieu Derlemesi. İstanbul: İletişim Yayınları (277-302).
- Grenfell, M. (2008). Pierre Bourdieu Key Concepts (Edit. Michael Grenfell) Acumen Publishing Limited.
- Grenfell, M. Hardy, C. (2007). Art Rules: Pierre Bourdieu and the Visual Arts, Oxford - New York.
- Hillier, J. - Rooksby, E. (2016). Habitus: A Sense Of Place (ed.). Routledge, NY, USA.
- Houston, S. (2002). Reflecting On Habitus, Field And Capital: Towards A Culturally Sensitive Social Work. Journal Of Social Work, 2(2), 149-167.
- Jahoda, S., Murphy, B., Virgin, V. and Woolard C. (2014). Artists Report Back: A National Study on the Lives of Arts Graduates and Working Artists. BFAMFAPhD. Retrieved (http://bfamfaphd.com/wp-content/uploads/2016/05/BFAMFAPhD_ArtistsReportBack2014-10.pdf).
- Jourdain, A. ve Naulin, S. (2016). Pierre Bourdieu'nün kuramı ve sosyolojik kullanımları (Ö. Elitez, Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Kagan, S.J - Hahn J. (2011). Creative Cities and (Un) Sustainability: From Creative Class to Sustainable Creative Cities March 2011 Culture and Local Governance 3(1-2):11-27 DOI:10.18192/clg-cgl.v3i1.182.
- Kaya, A. (2016). Pierre Bourdieu'nün Pratik Kuramının Kilidi: Alan Kavramı. (İç.) Çeğin, G. vd. (2016). Der. Ocak ve Zanaat: Pierre Bourdieu Derlemesi. İstanbul: İletişim Yayınları (397-419).
- Kızılçelik, S. (2021). Çağdaş Sosyal Teorisyenler 3, Bourdieu, Habermas, Giddens, Beck ve Turner'ın Sosyal Teoriele-ri, Anı Yayıncılık.

- Kuckartz, U. (2014). *Qualitative text analysis*. Sage.
- Kuipers, G., Holla, S., & Van Der Laan, E. (2022). Structure, strategy and self in cultural peripheries: Theorizing the periphery in the Polish and Dutch fashion fields. *European Journal of Sociology/Archives Européennes de Sociologie*, 63(2), 213-245.
- Landry, C. (2008). *The Creative City: A Toolkit For Urban Innovators*. Earthscan.
- Lang, G. E., & Lang, K. (1988). Recognition and renown: The survival of artistic reputation. *American Journal of Sociology*, 94, 79–109. Levine.
- Lindemann, D. J., Tepper, S. J., & Talley, H. L. (2017). “I don’t take my tuba to work at Microsoft”: Arts graduates and the portability of creative identity. *American Behavioral Scientist*, 61(12), 1555-1578.
- Lizé, W. (2016). Artistic work intermediaries as value producers. Agents, managers, tourneurs and the acquisition of symbolic capital in popular music. *Poetics*, 59, 35-49.
- Lizé, W., & Renard, F. (2016). Cultural consecration and legitimation—Modes, agents and processes. *Poetics*, (58).
- Lowndes, S. (2018). *Contemporary Artists Working Outside the City: Creative Retreat*. Routledge.
- Maton, K. (2008). “Habitus”. Grenfell, M. (ed.), *Pierre Bourdieu: Key Concepts*. Scarborough: Acumen.
- Mc Call, M. M. (1977). Art Without A Market: Creating Artistic Value In A Provincial Art World. *Symbolic Interaction*, 1(1), 32-43.
- Menger, P. M. (1999). Artistic labor markets and careers. *Annual review of sociology*, 25(1), 541-574.
- Menger, P. M. (2006). Artistic labor markets: Contingent work, excess supply and occupational risk manage-

- ment. In Victor A. Ginsburgh and David Throsby (Ed.), *Handbook of the Economics of Art and Culture* 1 (ss. 765-811). Elsevier B.V.
- Menger, P. M. (2014). *The economics of creativity*. Harvard University Press.
- Moore, R. (2008). Capital. (in.) Pierre Bourdieu Key Concepts, Edit. Grenfeil, M. Acumen Publishing Limited, Stocksfield.
- Neveu, E. (2018). Bourdieu's Capital(s) Sociologizing an Economic Concept. (İç.) Pierre Bourdieu, Edit. Thomas Medvetz and Jeffrey J. Sallaz, Oxford University Press.
- Peksan, S., & Tosun, F. (2014). Sanatçıların Sosyal Haklara Ulaşımındaki Güçlükler. *Calisma ve Toplum*, 42(3).
- Prince, S., Petridou, E., & Ioannides, D. (2021). Art Worlds In The Periphery: Creativity And Networking In Rural Scandinavia. *Creative Tourism And Sustainable Development In Smaller Communities : Place, Culture, And Local Representation*. (Ed. Kathleen Scherf). Thompson Rivers University. Ss.259-282.
- Punch, K. F. (2005). Sosyal araştırmalara giriş (D. Bayrak, H. B. Arslan ve Z. Akyüz, Çev.). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Rabkin, N. (2013). Teaching artists: A century of tradition and a commitment to change. *Work and Occupations*, 40(4), 506-513.
- Sankır, Ş. (2022). Sanat Alanının Simgesel Değer Üreten Kültürel Aracısı Olarak Kültürel Kitlelesel Fonlama Platformları . *ARTS: Artuklu Sanat ve Beşeri Bilimler Dergisi* , (8) , 11-28 . DOI: 10.46372/arts.1092809.
- Sapiro, G. (2015). Translation and symbolic capital in the era of globalization: French literature in the United States. *Cultural Sociology*, 9(3), 320–346. Schmutz.

- Shaw, S. (2014). *Off Center: Art careers in peripheral places*. Vanderbilt University.
- Sleight, S. (2016). *Plasticine Cities: On Young People And Historical Urban Morphology*. *Spatial Cultures İçinde* (Sam Griffiths And Alexander Von Lünen Edit) (ss. 114-127). Routledge.
- Stallabrass, J. (2016). *Sanat A.Ş. Çağdaş Sanat ve Bienaller*. Çev. Esin Soğancılar, İstanbul, İletişim Yayınevi.
- Stern, M. J. (2002). COMMENTARY/OP-ED - OCTOBER 2002 Kaynak (<https://nycfuture.org/research/performing-miracles>).
- Swartz, D. (2015). *Kültür ve İktidar Pierre Bourdieu'nün Sosyoloji*, (Çev. Gen, E.) İletişim.
-
- 182
-
- Tepper, S. J., & Lindemann, D. J. (2014). Perspectives: For the money? For the love? Reconsidering the “worth” of a college major. *Change: The Magazine of Higher Learning*, 46(2), 20-23.
- Thompson, D. (2008). *The \$12 Million Stuffed Shark: The Curious Economics of Contemporary Art and Auction Houses*. London, UK: Aurum Press.
- Thompson, J. B. (2010). *Merchants of culture: The publishing business in the twenty-first century*. Cambridge: Polity Press.
- Thomson, P. (2008). Field (In.) *Pierre Bourdieu Key Concepts* (Edit. Michael Grenfell) Acumen Publishing Limited.
- Throsby, D. (2007). Preferred work patterns of creative artists. *Journal of Economics and Finance*, 31(3), 395-402.
- Throsby, D. (2010). Economic analysis of artists' behaviour: some current issues. *Revue d'économie politique*, 120(1), 47-56.

- Topgöl, S. (2018). İş Ve Sosyal Güvenlik Hukuku Bakımından Sanatçıların Durumu. In Uluslararası Sosyal & Hukuk Çalışmaları Kongresi International Congress on Social & Legal Studies (p. 39).
- Verboord, M. & Van Noord, S. (2016) The online place of popular music: Exploring the impact of geography and social media on pop artists' mainstream media attention, *Popular Communication*, 14:2, 59-72, DOI: 10.1080/15405702.2015.1019073.
- Wacquant, L. (2016). Pierre Bourdieu: Hayatı, Eserleri ve Entelektüel Gelişimi. (İç.) Çeğin, G. vd. (2016). *Der. Ocak ve Zanaat: Pierre Bourdieu Derlemesi*. İstanbul: İletişim Yayınları (131-160).
- Webb, J. Schirato, T. Danaher, G. (2002). *Understanding Bourdieu*. Allen & Unwin Crows Nest, Australia.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Zolberg, L. V. (2013). *Bir Sanat Sosyolojisi Oluşturmak*, İstanbul, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- Zukin, S. (2000). *The Cultures Of Cities*. Blackwell Publishers.